

Meer weten of geluid van kikkers?

<http://www.ravon.nl/>

<http://www.vdweijde.nl/>

Op het scouting kampeerterrein Achter het Heezerenbosch komen bijzondere dieren voor. Deze kruipen en springen rond jouw tent maar doen niemand kwaad. Het zijn reptielen en amfibieën. Als je goed zoekt kun je ze vinden. Meestal kom je ze echter bij toeval tegen.

In deze folder kun je informatie vinden over de reptielen en amfibieën die op het kampeerterrein voorkomen.

Lees ook de informatieve folders over:

- Vogels
- Vleermuizen

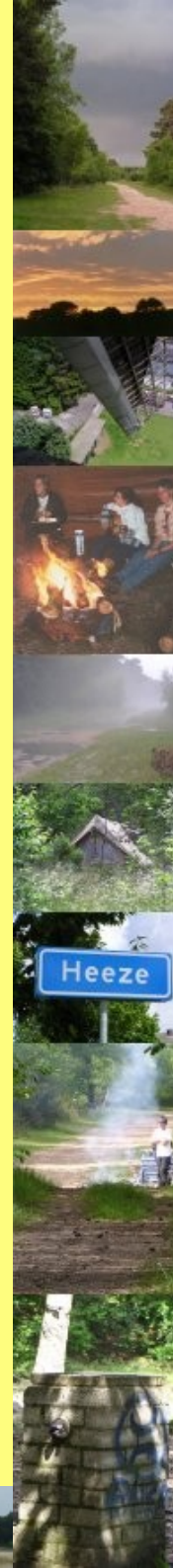
Daarnaast zijn er brochures over:

- Hoe maak ik een Hudo
- Wat moet ik doen bij insectenbeten of -steken

Achter 't Heezerenbosch, aangenaam primitief !

Scouting Labelterrein 'Achter 't Heezerenbosch' is een van de weinige plaatsen in Nederland waar je nog echt primitief kunt kamperen. Om de bezoekers hierbij te helpen geeft het terrein verschillende folders uit met tips om 'aangenaam primitief' te kamperen.

Folders en informatie op: www.heezerenbosch.scouting.nl

Leuke beestjes ?

Reptielen en amfibieën op en rond het kampeerterrein

Scouting labelterrein

Achter 't Heezerenbosch

Heezerenbosch 30

5591 TA Heeze (N-Br)

www.heezerenbosch.scouting.nl

Wat zijn reptielen en amfibieën

Reptielen en amfibieën zijn koudbloedige dieren. Dat wil zeggen dat ze geen vaste hoge lichaamstemperatuur hebben, zoals bij bijvoorbeeld mensen, zoogdieren en vogels. De temperatuur stijgt en daalt met de temperatuur van de omgeving. Omdat kikkers en salamanders koudbloedig zijn, moeten ze een winterslaap houden. Wanneer de winter in aantocht is, trekken ze zich terug op een veilige plaats, mos of boomstompen, in de grond of in de modder. Eten en bewegen doen ze niet meer en ze halen nog maar nauwelijks adem. Het is net of ze dood zijn, maar dat is niet zo. Wanneer de temperatuur stijgt, komt alles weer gewoon op gang. Maar te warm is ook weer niet goed. Dan houden de dieren zich ook verscholen.

In Nederland komen 7 soorten reptielen voor. Slangen, hagedissen en schildpadden behoren tot deze groep.

Reptielen zijn koudbloedige gewervelde dieren, met een geschubde huid die hen beschermt tegen te snelle uitdroging. Het leefgebied van reptielen bestaat over het algemeen uit iele vegetatie die voldoende schuilmogelijkheden biedt en tevens voldoende open is om te kunnen zonnen zodat ze snel opwarmen. Ideale leefgebieden zijn heidevelden en overgangen tussen bossen en heide. Maar ook vervallen en overgroeide steenstapels en muurtjes. Slangen hebben we nog nooit gezien op ons terrein. Op zonnige dagen is de levendbarende hagedis wel te zien, al zonnend op pionier hout of op de buitenkant van de tent.

Kamsalamander

In Nederland komen 16 soorten amfibieën voor. Kikkers, padden en salamanders behoren tot deze groep. Amfibieën zijn koudbloedige gewervelde dieren met een huid die water doorlaat. Het

Kleine Watersalamander

De rug en zijkanten van de Kleine Watersalamander varieert qua kleur van grijs-, leem- tot olijfgroen. De buik is geel tot oranje met daarop donkere zwarte vlekken. Tussen de zijkanten en de buik loopt nog een lichte, witte tot zilverige band. De Kleine Watersalamander kan tot 11 cm groot worden. Mannetjes ontwikkelen in de voortplantingstijd een kam op de rug. In de rest van het jaar zijn zowel de mannetjes als de vrouwtjes hetzelfde namelijk eenvormig bruin.

De Kleine Watersalamander is de meest algemene salamander in Nederland. De soort komt veel voor in sloten en poelen, als deze maar niet te veel vis bevatten. Hij stelt weinig eisen aan zijn leefomgeving. De voortplantingsomgeving bestaat uit allerlei soorten ondiep, niet te groot stilstaand en zwak stromend water. Daarnaast is weinig schaduw en enige onderwaterplanten een vereiste. De paartijd loopt van eind maart tot juni, waarbij de piek ligt in april en begin mei. Het vrouwtje legt 100 tot 350 eieren die ze stuk voor stuk afzet aan waterplanten.

Kleine Watersalamanders eten op land vooral slakken, wormen, duizendpoten en spinnen. Ze zijn niet erg kieskeurig. Als ze iets eetbaars zien bewegen, gaan ze erop af. Ze pakken wat ze kunnen krijgen. Niet bewegend voedsel ontdekken ze door het ruiken.

De Kleine Watersalamander komt op het terrein voor, vooral op kampterrein 8, 13 en 14. Deze terreinen liggen dicht bij de vennen. De salamanders leven onder dood hout. Laat daarom dik dood hout liggen.

De Heikikker

De Heikikker is een middelgrote kikker met een iets spitse snuit. De kleur varieert van geelbruin tot rood/groenbruin op de rug met vaak een lichte lengtestreep over de rug heen, een patroon van donkere vlekken op de zijkant en een lichte buik. Ze hebben een relatief grote graafknobbel op de achterpoot (ongeveer halve teenlengte). Heikikkers kunnen 8 cm groot worden.

De Heikikker komt voornamelijk voor in vochtige heidegebieden waar sprake is van veenvorming. Maar hij wordt ook wel aangetroffen in vochtige schraalgraslanden, duinvalleien, bosranden, langs meren en rivieren en in komkleigebieden. De aanwezigheid van lage struiken en hoge kruidige gewassen is belangrijk.

Heikikker

Het voortplantingsomgeving bestaat uit ondiepe stilstaande wateren met oevervegetatie. Het water zelf is vaak enigszins zuur (pH 4 - 5.5) en voedselarm. De Heikikker legt de eieren als een grote klomp kikkerdril; vaak in grote velden bij elkaar, in het ondiepe water van de oeverzone of op drijvende vegetatie. De vrouwtjes verdwijnen na het afzetten van de eieren weer uit de poel terwijl de mannetjes nog enkele weken kunnen blijven hangen, wachtend op een nieuwe kans om een wijfje te bemachtigen. De larven komen na enkele dagen uit en blijven in de poel, tot zij na twee tot drie maanden zijn veranderd in kikkers. Heikikkers overwinteren voornamelijk op het land, hier zitten zij vanaf september/oktober in hun overwinteringsverblijf.

Heikikkers eten kevers, regenwormen, vlinders, vliegen, sprinkhanen en landslakken.

leefgebied van amfibieën is op te delen in 3 deelgebieden: het 'voortplantingsgebied' (water waarin de eieren worden neergelegd en de larven kunnen opgroeien), het 'zomergebied' (de plek waar de jonge en volwassen dieren de zomer doorbrengen, waar ze voedsel en beschutting vinden) en een 'wintergebied' (een plek waar de dieren hun winterslaap houden). Amfibieën gebruiken het kampeerterrein alleen als zomer en winterbiotoop. Als voortplantingsgebied worden de vele vennen gebruikt die rond het terrein liggen. Hierin worden dan ook de eieren afgezet en groeien de larven op. Om de voortplanting van deze amfibieën niet te verstoren zijn deze vennen voor ons en de wandelaars niet toegankelijk.

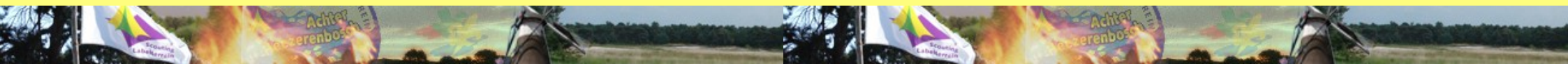
Op het kampeerterrein komen de Kleine Watersalamander, de Gewone pad en de Heikikker voor. Rond het terrein komen mogelijk ook nog enkele andere zeer bijzondere amfibieën voor zoals de Kamsalamander, de Alpensalamander en de Rugsteepad. Ook groene kikkers zoals de Poelkikker, de Meerkikker en de Bastaardkikker zullen rond het terrein voorkomen. Het kampeerterrein en de omgeving van het terrein zijn een zeer unieke leefomgeving voor vele amfibieën. Zelfs zo uniek dat het terrein en de omgeving onderdeel zijn geworden van het Natura 2000 gebied "Leenderbosch, Grootte heide & De Plateau". Het beschermen en instandhouden van de bijzondere vennen en de Kamsalamanders zijn doelstellingen van dit gebied.

Rugsteepad

Alpenwatersalamander

De Levendbarende hagedis

De Levendbarende hagedis is een kleine hagedis met een lichaamslengte van 5 tot 6.5 cm en een relatief lange staart van 8 tot 11 cm.

De kleur op de bovenkant van zijn lichaam is zeer verschillend en varieert van licht-, grijs-, groen-, rood- tot diep donkerbruin met een variabel patroon van vlekken en/of strepen. Op de bovenkant van de rug bevinden zich vaak donkere vlekken, soms met een witachtige streep in het midden. De kin en keel zijn witachtig, de buik is beige, geel of oranje en kan al dan niet bezaaid zijn met zwarte stippen of vlekjes.

Bij de vrouwtjes is de buik meestal beige tot lichtgeel, met weinig donkere stippen. De mannetjes hebben een donkergele tot oranje buik, met veel en vrij grote zwarte vlekken. Het kleurpatroon op de rug is bij de vrouwtjes vaak gestreept terwijl de mannetjes gevlekt zijn.

De Levendbarende hagedis legt geen eieren maar brengt haar jongen levend ter wereld. De vrouwtjes broeden de eieren als het ware uit in het moederlichaam. De Levendbarende hagedis is de laatste jaren hard achteruitgegaan. In 2007 is de Levendbarende hagedis met de status 'gevoelig' op de Rode Lijst gekomen.

De Levendbarende hagedis heeft een voorkeur voor vochtige heide- en veenvelden met dopheide, pijpestrootje en beenbreek en met opslag van berk en grove den. Verder komt ze ook voor in lijnvormige landschapselementen zoals bosranden, wegen en brandgangen in bossen, wegbermen, spoorwegtaluds, dijken, hagen, houtwallen en holle wegen.

De Levendbarende hagedis komt op het scouting kampeerterrain voor bij de oude spoorbaan en bij de grote kampvuurkuil. Hier zit hij vaak te zonnen op oude boomstammen, pionierhout of zelfs op de buitenkant van tenten. Als de Levendbarende hagedis jou ziet vlucht hij snel weg in graspollen of in holtes in dood hout.

Gewone pad

De Gewone pad is een middelgrote tot grote pad met oranje ogen en horizontale pupillen. De kleur van het lichaam varieert van grijsbruin tot geelbruin of roodbruin. De buik is wittig met een gemarmerde tekening. Mannetjes zijn kleiner dan vrouwtjes en hebben dikkere voorpoten (om zich mee vast te klemmen aan vrouwtjes tijdens de paartijd). De Gewone pad kan in Nederland tot 11 cm groot worden.

Gewone Pad

De Gewone pad doet zijn naam eer aan en is in vrijwel geheel Nederland een algemene verschijning. Hij is weinig kieskeurig wat betreft zijn leefomgeving. De Gewone pad komt voor in verschillende soorten water, zoals poelen, sloten, meren en vennen. Waterplanten zijn van belang en dienen plek om eieren af te zetten en als schuilplaats voor larven en volwassen dieren.

Voor een geschikte landomgeving is de aanwezigheid van bosjes, hoekjes en ruigten in het landschap van belang. De Gewone padden leggen hun eieren in snoeren, die worden gewikkeld rond takken of water- en oeverplanten.

